

LA MARCA DE LA CASA NO SE POT PERDRE

El calendari d'enguán hé el resultat del treball d'investigasió que hem fet, de las marcas de las casas dels poples del nostre munisipi. Hem aprenet ta qué se emplegan y qué representan. Esperam que el resultat vos faiga goy y que parem cuenta de no perdre la marca de casa nostra, porque perderem la nostra identitat y se borrará la memoria del nostres antepasats.

BON AN 2023 TA TOTS

CANALLA DE LASPAULS QUE HEM FET EL CALENDARI:

Brissa Lara	12 ans	Héctor Ballarín	8 ans
Javi Sahún	11 ans	Emma Nerín	6 ans
Lucas Mora	10 ans	Romeo Feixa	6 ans
Valentina Feixa	10 ans	Claudia Nerin	3 ans
Dani Sahún	9 ans	Naya Fernández	2 ans

MOS HAN ACHUDAT A FÉ EL CALENDARI:

MIREYA BIOTA	a la escuela
SARA BALLARIN	en els escrits
ALMUDENA CAY	diseño y maquetasió

P PALOMERA	 FARRÉ	I PADIGUERRI	M MINCHOR	L L'AIGUAT	X CASETA	 BATLLE
L CASALÉ	 <p>Jaséi 12 ans</p>					A TIXIDÓ
 CHAMPORTÉ						 MIGALET
II ROSALIA						 RAMONET
V VISEN						A COSTA

CHINÉ

Laspauls

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumeneche
						1 ANINOU
2	3	4	5	6 REIS	7 LLUNA PLENA	8
9	10	11	12	13	14	15 MINGUA
16	17	18	19	20	21 LLUNA NOVA	22
23 / 30	24 / 31	25	26	27	28 CREIXEN	29

B

BETRÀ

CASETA

FONDEVILA

†

CASALÉ

S

CASTELLANO

V

COSTA

T

AGUSTÍ

8

ROSÓ

FEBRÉ

Abella

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumeneche

1

2

3

4

5

LLUNA PLENA
FESTA DE LAS DONAS

6

7

8

9

10

11

12

13

MINGUA

14

15

16

17

18

19

20

LLUNA NOVA

21

22

CARNESTOLTES

23

24

25

26

27

CREIXEN

28

E
ESPAÑOL

L
ANSUILO

+
PAQUET

H
CHIRONI

!
CASTELLANO

└
PASCUAL

=
MOLINÉ

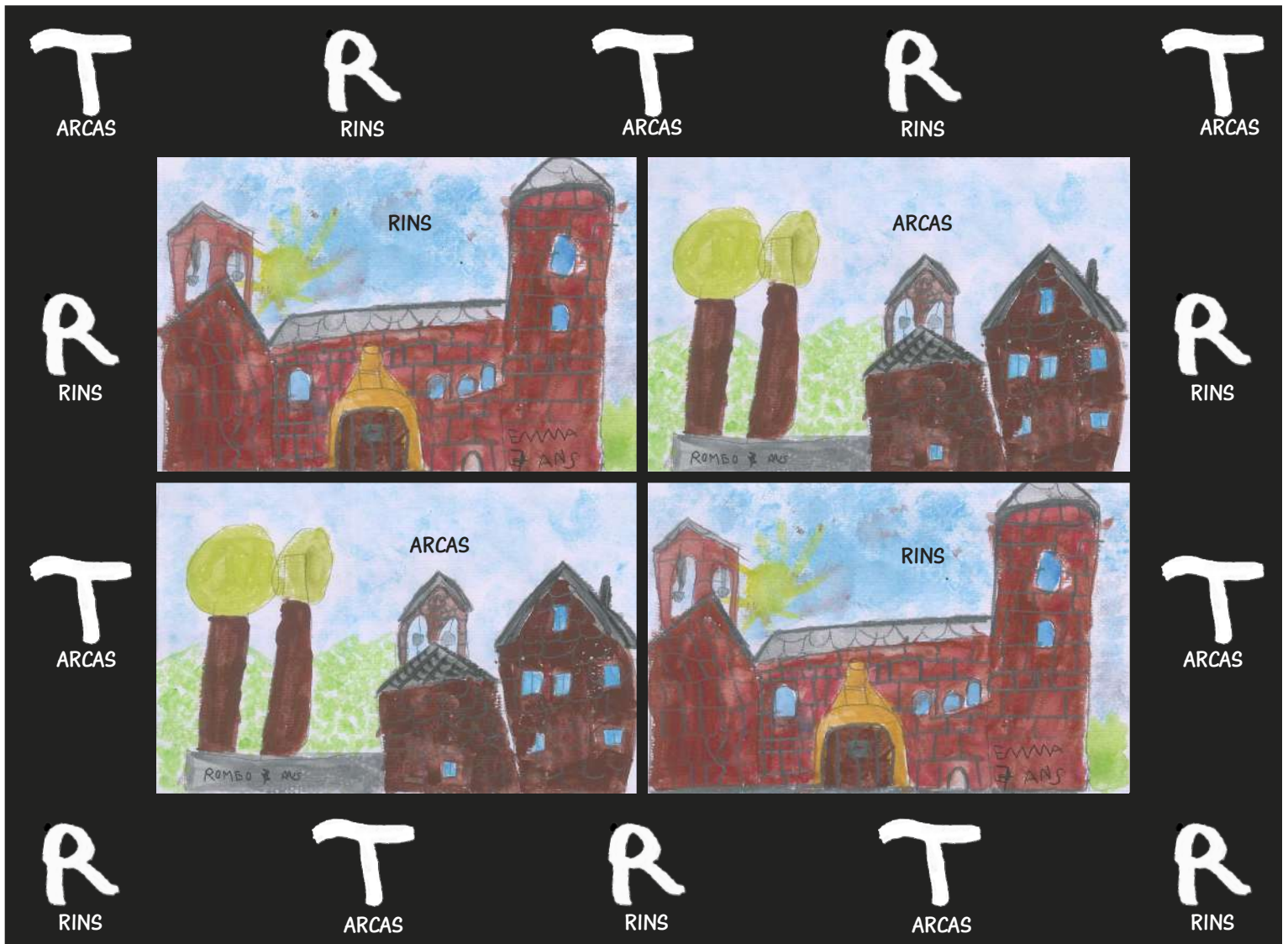
⌘
BORROC

MARS

Alins

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumenche
		1	2	3	4	5
6	7 LLUNA PLENA	8	9	10	11	12
13	14	15 MINGUA	16	17	18	19
20 PRIMAVERA	21 LLUNA NOVA	22	23	24	25	26
27	28	29 CREIXEN	30	31		

ABRIL

Arcas y Rins

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumenche
					1	2
3	4	5	6 LLUNA PLENA DICHOUS SAN	7 DIVENDRES SAN	8	9
10 STA, LLUSIA	11	12	13 MINGUA	14	15	16
17	18	19	20 LLUNA NOVA	21	22	23 SAN CHORDI
24	25	26	27 CREIXEN	28	29	30

+
CASETA

H
INSOL

♿
CAMPO

DENUY

—
LLIBERNAL

○
ORTALLÓ

—
GARSIA

ARDONÉ

ROY

⊕

PERIC

GOTART

LLAGUNAS
LLAUNAS

TROGUET

TIXIDÓ

CASALTÓ

CASANOVA

ET
BERI

OO
VISEN

DENUY
CASELÉ

—
PEY

T
PETRO

MAI

Ardoné, Llagunas y Denuy

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumenche

1

TREBALLADÓ

2

3

4

5

LLUNA PLENA

6

7

8

9

10

11

12

MINGUA

13

14

15

16

17

18

19

LLUNA NOVA

20

21

22

23

24

25

26

27

CREIXEN

28

29

30

31

SASTRATINS

BALERI ESCUELA ABADIA FERRÁS DURÁN MONCHE BARDAXÍ RIU CUMET FARRERA

CORREDÓ

CHISTAU PALASÍ CASTELL SAURA FELIS BASAU

FARRE NUJERO PERAIRE PODORRIU PETET

TORREN

PIÑANA ESPADA TONI LLOBIC CARPINTÉ SASTRE ARBAÑIL TONINO ARIÑO

CHANSAURA

CHUÑ

Espes

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumenche

1

2

3

4

LLUNA PLENA

5

6

7

8

9

10

MINGUA

11

12

13

14

15

16

17

18

LLUNA NOVA

19

20

21

ESTIU

22

23

NIT DE FALLAS

24

SAN CHUAN

25

26

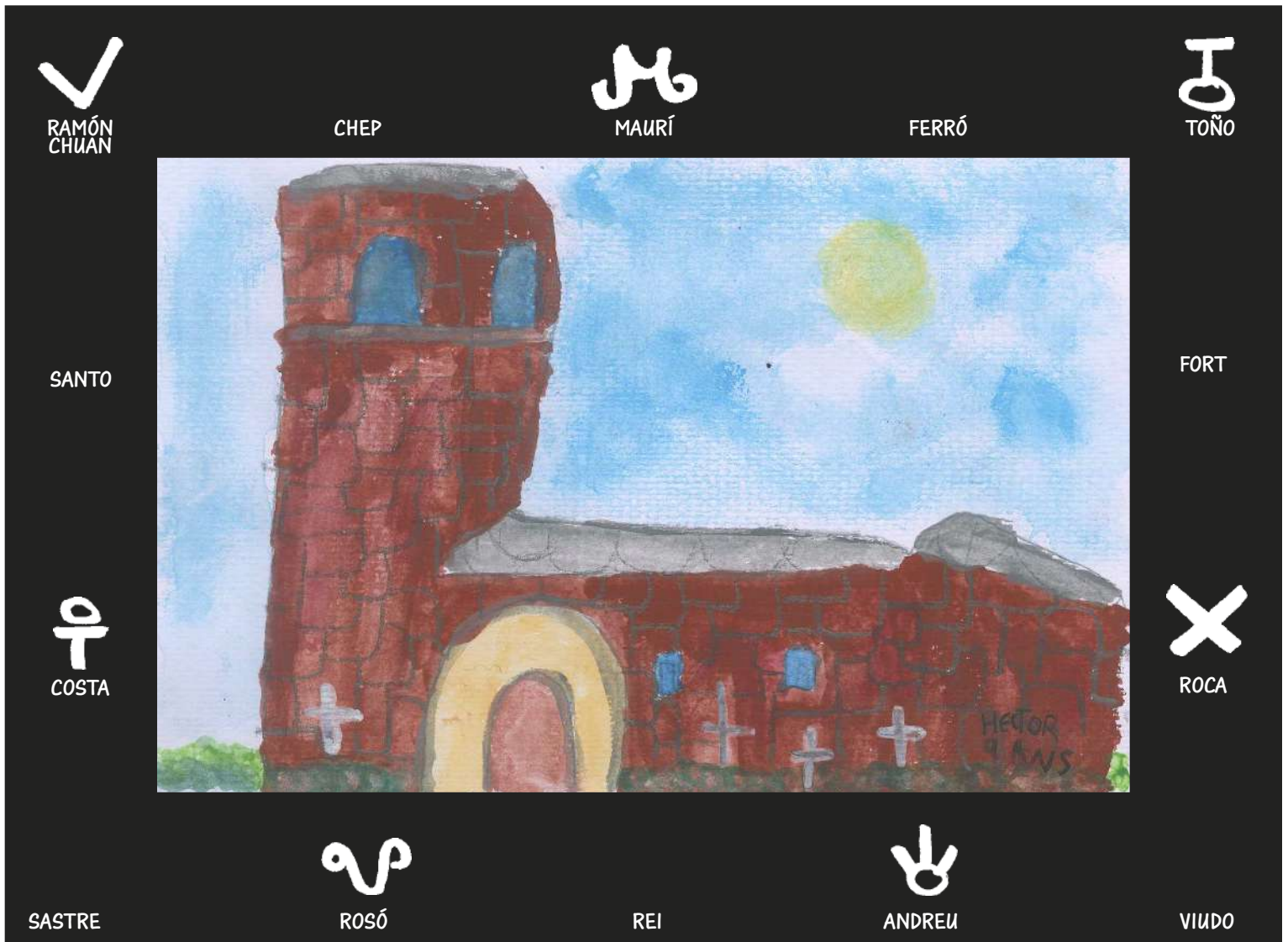
CREIXEN

27

28

29

30

✓
RAMÓN
CHUAN

CHEP

♋
MAURÍ

FERRÓ

♌
TOÑO

SANTO

FORT

♍
COSTA

✕
ROCA

SASTRE

♎
ROSÓ

REI

♏
ANDREU

VIUDO

CHURIOL

Espes de Datt

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumenche
					1	2
3 LLUNA PLENA	4	5	6	7	8	9
10 MINGUA	11	12	13	14	15	16
17 LLUNA NOVA	18	19	20	21	22	23
24 / 31	25	26 CREIXEN	27	28	29	30

P PALOMERA	 FARRÉ	I PADIGUERRI	M MINCHOR	L L'AIGUAT	X CASETA	 BATLLE
L CASALÉ						# TIXIDÓ
 CHAMPORTÉ						 MIGALET
  ROSALIA						 RAMONET
V VISEN						A COSTA

AGOST

Laspauls

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumenche
	1 LLUNA PLENA	2	3	4	5	6
7	8 MINGUA	9	10	11	12	13
14	15 VIRGEN DE AGOST	16 LLUNA NOVA	17	18	19	20
21	22	23	24 CREIXEN	25	26	27
28	29	30	31 LLUNA PLENA			

M

MESTRECHUAN

o-o

GARUS

C

CASTELL

e

FONDEVILA

LO

PASCUAL

A

ANTONI

f

SIRERA

SETEMBRE

Nerill

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumenche

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

MINGUA

11

12

13

14

15

16

17

LLUNA NOVA

18

19

20

21

22

23

24

CREIXEN

AGÜERRO

25

26

27

28

29

30

LLUNA PLENA

8

CHAMPALASÍ

†

CHUANDEUERA

A

ANTÓN

Ⓜ

BARÓ

—

MORANCHO

+

CASOS

%

RIALS

↘

CARRERA

OCTUBRE

Suils

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumenche

1

2

3

4

5

6

MINGUA

7

8

9

10

11

12

FESTA DE VILARGÜE

13

14

LLUNA NOVA

15

16

17

18

19

20

21

22

CREIXEN

23

30

24

31

25

26

27

28

LLUNA PLENA

29

AMAT

MOLINÉ

RASCO

EUSEBIA

PORTÉ

GÜERRI

NOVEMBRE

Villapollana

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dichous	Divendres	Disapte	Dumenche
		1 NIT D'ALMETAS	2	3	4	5 MINGUA
6	7	8	9	10	11	12
13 LLUNA NOVA	14	15	16	17	18	19
20 CREIXEN	21	22	23	24	25	26
27 LLUNA PLENA	28	29	30			

BETRANET

PARACHE

PALASÍ

SASTRE

TIXIDÓ

MARTÍ

RAFELA

BLLASCO

DESEMBRE

Villargüe

Dilluns

Dimarts

Dimecres

Dichous

Divendres

Disapte

Dumenche

1

2

3

4

5

MINGUA

6

CONSTITUSIÓ

7

8

PURISIMA

9

10

11

12

LLUNA NOVA

13

14

15

16

17

18

19

CREIXEN

20

21

22

IVERT

23

24

LA TRONCA

25

NADAL

26

27

LLUNA PLENA

28

29

30

31

LA MARCA DE LA CASA

Cada Casa ganadera ten coma señal de propietat la segua marca de pega y de foc. "La Marca" de la casa hé un símbolo gráfico que identifica la Casa y cada animal gran de la casa: vacas, uellas, mulas... Gats y gosos no eran marcats. Bellas personas digüen que la marca hé l'ànima de la casa y aixó hé perque atravesa sigllos, mentras las cheneracions de personas van morin, la marca de la casa perdura.

De trasat sensill, istas marcas de serclles, punts, rayas, llíneas, curvas, sig-sags... Mos ragonan de culturas antiguas y se poden intrerpretà a escrituras remotas d' inscripciones prehistóricas de Dolmens u inscripciones ibéricas.

Moltas d'istas marcas, orichinalmen, se empllegaban coma amuleto del bestia u señal del clan.

Ta marcà las uellas se deliba la pega a un caldè y se amulliba el marcadó adrins. Asó se feba el mateix dia de la cholla u al dia siguiente, sempre antes de puyà a la montaña. Una vegada marcat el bestia, fasilitava la faena dels pastós u vaqués ta distinguir-las cuan se achuntaban els ramats y caleba trià uellas abragueradas u se posaba malo bell animal.

Els marcadós de pega antiguos eran de fusta perque, diban els entenets, no yera tan perill de cremà al bestia pero a moltas casas els teniban de ferri, ara tots u son.

Els pastós adornaban en la marca de foc u tachons, els collás de las esquellas dels ramats en la marca de la casa. Tamé en foc, moltas vegadas, se marcaban els mangos de las ferramentas de treball (ixadas, estraletas, malls...)

La marca de foc, que era igual que la de pega, pero més redusida, se empllegaba ta las vacas, las crabas, las mulas, y se aplicaba a cuernos, morro u pernas depenen de la bestia.

No mos cal ixupllidà la marca de urella, (talls, oscas, forats...) que portaban tots els animals y que era ta sempre.

A Laspauls, mos han contat que al callerís que i ha entre el corral del Bantlle y la Casa de la Bila, un representan de la Chunta de la montaña, tornaba a marcà las vacas en la L de Laspauls, el mateix dia de puyà a la montaña. D'ixa manera se feba un rechistro exacto del número de caps de bestia que puyaban ta la montaña.

Tothom coneix la marca de cada Casa y la respeta, qui no u fa aixit agafa una fama mol dolenta y la mala fama hé fotuda al nostre país.

Sara Ballarin Pueyo